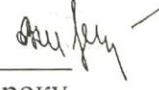

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Кафедра менеджменту

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

завідувач кафедри
Швець В.Я.
«30» серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Ризик-менеджмент»

Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	073 Менеджмент
Освітній рівень.....	другий, магістр
Освітньо-професійна програма	«Управління проєктами»
Статус	обов'язкова
Загальний обсяг	3 кредита ECTS (90 годин)
Форма підсумкового контролю	залік
Термін викладання	1-й семестр (2 чверть)
Мова викладання	українська

Викладач: д.е.н., професор каф. менеджменту Іванова М.І.

Дніпро
НТУ «ДП»
2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Ризик-менеджмент» освітньо-професійної програми підготовки магістрів «Управління проєктами» спеціальності 073 Менеджмент / М.І. Іванова. НТУ «Дніпровська політехніка», каф. менеджменту – Д. : НТУ «ДП», 2024. – 15 с.

Розробник: Іванова Марина Іллівна – професор, доктор економічних наук, професор кафедри менеджменту

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання, сформовані на основі трансформації очікуваних результатів навчання освітньої програми;
- базові дисципліни;
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
- алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
- рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для реалізації компетентнісного підходу під час планування освітнього процесу, викладання дисципліни, підготовки студентів до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти, акредитації освітніх програм у межах спеціальності.

Погоджено рішенням науково-методичної комісії спеціальності 073 Менеджмент (протокол №7 від 22.07.2024 року).

ЗМІСТ

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	4
3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ	5
4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	5
5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	5
6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	6
6.1 Шкали	7
6.2 Засоби та процедури	7
6.3 Критерії	8
7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	12
8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	12

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

В освітньо-професійній програмі підготовки магістрів «Управління проектами» спеціальності 073 Менеджмент здійснено розподіл програмних результатів навчання (ПРН). Зокрема, до дисципліни БЗ «Ризик-менеджмент» віднесено такі результати навчання:

РН1	Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах
РН2	Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення
РН6	Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність

Мета дисципліни – формування компетентностей щодо закономірностей, принципів і особливостей управління ризиками, ідентифікації ризиків, оцінювання та вимірювання ризиків, контролю ризиків та їх моніторингу, а також їх запобігання та мінімізації.

Реалізація мети вимагає трансформації програмні результати навчання в дисциплінарні та адекватний відбір змісту навчальної дисципліни за цим критерієм.

2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Шифр ПРН	Дисциплінарні результати навчання (ДРН)	
	шифр ДРН	зміст
РН1	РН1.1-БЗ	Вміти управляти організацією з врахуванням необхідності мінімізації ризику
	РН1.2-БЗ	Вміти класифікувати й структурувати ризики
РН2	РН2.1-БЗ	Застосовувати навички управління ризиками
	РН2.2-БЗ	Практикувати використання сучасних статистичних методів оцінки ризику, відносних показників ризику, абсолютного вимірювання ризику
РН6	РН6.1-БЗ	Застосовувати різні методи впливу на ризики
	РН6.2-БЗ	Практикувати використання сучасних інформаційних технологій при оцінюванні ризиків; використовувати Платформу Visure Requirements ALM, що інтегрує програмне забезпечення FMEA для вирішення проблем ідентифікації, оцінки та зменшення ризиків

3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ

Назва дисципліни	Здобуті результати навчання
Б1 Управління людськими ресурсами	Визначати політику управління людськими ресурсами в системі менеджменту організації
	Визначати пріоритетні методи оцінювання людських ресурсів організації
	Впроваджувати програми розвитку людських ресурсів організації

4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	Обсяг, години	Розподіл за формами навчання, години					
		денна		вечірня		заочна	
		аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота
лекційні	50	24	26	-	-	6	44
практичні	40	18	22	-	-	4	36
РАЗОМ	90	42	48	-	-	10	80

5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
ЛЕКЦІЇ		50
РН1.1-БЗ	1 СУТНІСТЬ РИЗИКУ ЯК ЕКОНОМІЧНОЇ КАТЕГОРІЇ	7
	Поняття ризику	
	Основні властивості ризику	
	Функції ризику	
	Причини і фактори виникнення ризиків	
РН1.2-БЗ	2 КЛАСИФІКАЦІЯ РИЗИКІВ	7
	Систематизація класифікаційних ознак ризиків	
	Основні види підприємницьких ризиків	
	Ризики підприємства	
	Транспортні ризики	
	Основні види ризиків зовнішньоекономічної діяльності	
РН2.2-БЗ	3 АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА РИЗИКІВ	7
	Принципи та послідовність проведення аналізу ризиків	
	Методи оцінки ризиків	
	Загальна характеристика методів оцінки ризиків	
	Статистичний метод оцінки ризиків	
	Метод аналізу доцільності витрат	
	Метод експертних оцінок	
	Аналітичний метод оцінки ризиків	
	Метод використання аналогів	
	Метод аналізу ризику за допомогою дерева рішень	
	Комплексна оцінка ризиків	
РН2.1-БЗ	4 УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ	7
	Поняття ризик-менеджменту (РМ)	
	Методи управління ризиком	
	Контроль за ризиком	
	Фінансування ризику	

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	Особливості управління ризиками підприємства	
	Ризик та психологічна теорія рішень	
РН2.1-БЗ	5 УПРАВЛІННЯ ЛОГІСТИЧНИМИ РИЗИКАМИ ТА РИЗИКАМИ ЗЕД	7
	Особливості управління логістичними ризиками	
	Управління ризиками, що пов'язані з процесом митного оформлення	
	Управління ризиками, що пов'язані з основними положеннями зовнішньоекономічного контракту	
	Управління ризиками вибору і надійності партнера	
	Управління ризиками реалізації	
РН6.1-БЗ	6 МЕТОДИ ВПЛИВУ НА РИЗИКИ	7
	Хеджування за допомогою форвардних і ф'ючерсних контрактів	
	Хеджування за допомогою своп угод	
	Опціон як інструмент хеджування	
	Страховання ризиків	
	Порівняльна характеристика методів страхування та хеджування ризиків	
	Самострахування як метод управління ризиками	
	Диверсифікація	
РН6.2-БЗ	7 ПРОГРАМНІ РІШЕННЯ ТА ІНСТРУМЕНТИ ДЛЯ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ	8
	Програмне забезпечення та його функції для управління ризиками	
	Роль програмного забезпечення FMEA, інструментів і платформ	
	Сучасні інформаційні технології оцінювання ризиків; Платформа Visure Requirements ALM	
ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ		33
РН1	1. Зони ризику проєктів: допустимий, критичний та катастрофічний ризик	6
РН2	2. Класифікація ризиків. Ризики логістичної та зовнішньоекономічної діяльності	6
РН6	3. Статистичні методи оцінки ризику	6
	4. Відносні показники ризику. Абсолютне вимірювання ризику	6
	5. Програмні рішення та інструменти для управління ризиками	9
КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ		7
РАЗОМ		90

6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Сертифікація досягнень студентів здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до Положення університету «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання студента за дисципліною.

6.1 Шкали

Оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та конвертаційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок здобувачів вищої освіти різних закладів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП»

Рейтингова	Конвертаційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховується, якщо студент отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

6.2 Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності студента за вимогами НРК до 7-го кваліфікаційного рівня під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Студент на контрольних заходах має виконувати завдання, орієнтовані виключно на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання (розділ 2).

Засоби діагностики, що надаються студентам на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою.

Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдання під час лекцій	комплексна контрольна робота (ККР)	визначення сумарного результату поточних контролів;
практичні	індивідуальне завдання	виконання завдань під час практичних занять та самостійної роботи		виконання ККР під час заліку за бажанням студента

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі студента шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен студент під час заліку має право виконувати ККР, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Кількість конкретизованих завдань ККР повинна відповідати відведеному часу на виконання. Кількість варіантів ККР має забезпечити індивідуалізацію завдання.

Значення оцінки за виконання ККР визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

Інтегральне значення оцінки виконання ККР може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюється кафедрою для кожної складової опису кваліфікаційного рівня за НРК.

6.3 Критерії

Реальні результати навчання студента ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії студента для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і практичних занять в якості критерію використовується коефіцієнт засвоєння, що автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O_i = 100 a/m,$$

де a – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Індивідуальні завдання та комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для магістерського рівня вищої освіти (подано нижче).

Загальні критерії досягнення результатів навчання для 7-го кваліфікаційного рівня за НРК

Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
Знання		
♦ спеціалізовані концептуальні	Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність:	95-100

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень, критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань	– спеціалізованих концептуальних знань на рівні новітніх досягнень; – критичне осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей	
	Відповідь містить не грубі помилки або описки	90-94
	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89
	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення студента про об'єкт вивчення	65-69
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64
	Рівень знань незадовільний	<60
Уміння/навички		
♦ спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур; ♦ здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних	Відповідь характеризує уміння: – виявляти проблеми; – формулювати гіпотези; – розв'язувати проблеми; – оновлювати знання; – інтегрувати знання; – провадити інноваційну діяльність; – провадити наукову діяльність	95-100
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності з не грубими помилками	90-94
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	85-89
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог	74-79

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
контекстах; ♦ здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	65-69
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями	60-64
	Рівень умінь/навичок незадовільний	<60
Комунікація		
♦ зрозуміле і недвозначне донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються	Зрозумілість відповіді (доповіді). <i>Мова:</i> правильна; чиста; ясна; точна; логічна; виразна; лаконічна. <i>Комунікаційна стратегія:</i> – послідовний і несуперечливий розвиток думки; – наявність логічних власних суджень; – доречна аргументації та її відповідність відстоюваним положенням; – правильна структура відповіді (доповіді); – правильність відповідей на запитання; – доречна техніка відповідей на запитання; – здатність робити висновки та формулювати пропозиції; – використання іноземних мов у професійній діяльності	95-100
	Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами	90-94
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та	74-79

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)	
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)	70-73
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)	65-69
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано 10 вимог)	60-64
	Рівень комунікації незадовільний	<60
Відповідальність і автономія		
♦ управління робочими або навчальними процесами, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів; ♦ відповідальність за внесок до професійних знань і практики та/або оцінювання результатів діяльності команд та колективів; ♦ здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії	Відмінне володіння компетенціями: – використання принципів та методів організації діяльності команди; – ефективний розподіл повноважень в структурі команди; – підтримка врівноважених стосунків з членами команди (відповідальність за взаємовідносини); – стресовитривалість; – саморегуляція; – трудова активність в екстремальних ситуаціях; – високий рівень особистого ставлення до справи; – володіння всіма видами навчальної діяльності; – належний рівень фундаментальних знань; – належний рівень сформованості загальнонавчальних умінь і навичок	95-100
	Упевнене володіння компетенціями відповідальності і автономії з незначними хибами	90-94
	Добре володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано дві вимоги)	85-89
	Добре володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано три вимоги)	80-84
	Добре володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано чотири вимоги)	74-79
	Задовільне володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано п'ять вимог)	70-73

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	Задовільне володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано шість вимог)	65-69
	Задовільне володіння компетенціями відповідальності і автономії (рівень фрагментарний)	60-64
	Рівень відповідальності і автономії незадовільний	<60

7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

На навчальних заняттях здобувачі повинні мати: гаджети з можливістю підключення до Інтернету; перевірений доступ до системи Moodle та застосунків Microsoft Office, зокрема MS Teams; інстальований на ПК та /або мобільних гаджетах пакет програм Microsoft Office (Word, Excel, Power Point); активований акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one) на Office365.

8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Архипенко Т.А., Іванова М.І. Систематизація визначень поняття «економічна безпека підприємства». *Нобелівський вісник*. №1 (14). 2021. С. 6–14 .DOI: 10.32342/2616-3853-2021-1-14-1

2. Архипенко Т.А., Іванова М.І. Теоретичне дослідження небезпек, загроз та ризиків в економічній безпеці підприємства. Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. 2023. Вип. 5, № 1. С. 1–10. <https://doi.org/10.23939/smeu2023.01.001>

3. Верещагіна Г.В., Плеханова Т.Є., Впровадження системи ризик-менеджменту на підприємстві в умовах інноваційної діяльності. *Modern Economics*. 2018. № 7. С. 41–51.

4. Данченко О.Б., Занора В.О. Проектний менеджмент: управління ризиками та змінами в процесах прийняття управлінських рішень : монографія. Черкаси, 2019. 278 с.

5. Занора В.О., Войтко С.В. Управління підприємствами: планування технологічних витрат, ризик-менеджмент, мотивування, прийняття управлінських рішень : монографія. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського ; Політехніка, 2017. 224 с.

6. Занора В.О., Зачосова Н.В. Управління ризиками проєктів розвитку підприємства: теоретико-методичні засади. *Приазовський економічний вісник*. 2020. № 1(18). С. 82–86.

7. Зачосова Н.В. Поняття фінансової безпеки як наукової та управлінської категорії у взаємозв'язку з дефініціями виклику, небезпеки, загрози і ризику. *Вісник Черкаського університету. Економічні науки*. 2019. № 2. С. 34–40.

8. Зверук Л. А., Дідковська Ю. С. Концептуальні основи організації

системи ризик-менеджменту в банках. *Бізнес Інформ*. 2020. №9. С. 238–245.

9. Іванова М., Саннікова С., Варяниченко О., Харін С., Бойченко М., Рябик Г. Статистичні методи в управлінні ризиками при плануванні зовнішньоекономічної та логістичної діяльності для забезпечення сталого розвитку підприємства. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2024. Том 3(56), С. 241–256. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.3.56.2024.4380>

10. Камінський А.Б. Ризик-менеджмент: проблематика розвитку. *Наукові записки НаУКМА. Економічні науки*. 2017. Т. 2. Вип. 1. С. 52–59.

11. Карпінський Р.Л. Сутність і класифікація інвестиційних ризиків. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2018. №8. С. 53–57.

12. Кириченко Н. В., Алещенко Л. О. Методичні основи формування системи ризик менеджменту аграрних підприємств. *Агросвіт*. 2021. № 9–10. С. 46–52.

13. Ковтун Е.О. Управління інвестиційними ризиками транснаціональних корпорацій. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2020. № 3. С. 77–79.

14. Коленда Н.В. Поняття системи ризик-менеджменту підприємства. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. Вип. 22. С. 398–401.

15. Олешко Т.І., Попик Н.В., Осипова Я.О. Аналіз системи управління ризиками авіакомпанії. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2021. № 2(82). С. 101–106.

16. Рошчін І.Г., Петровська С.І., Тимченко Н.М. Ризик-менеджмент комерційних проєктів. *Економіка та держава*. 2021. № 6. С. 40–44.

17. Сова О.Ю., Морозов Є.Ю. Стратегії запобігання банкрутству підприємств у контексті ризик-менеджменту. *Проблеми економіки*. 2021. №1. С. 91–97.

18. Сосновська О.О., Деденко Л.В. Ризик-менеджмент як інструмент забезпечення стійкого функціонування підприємства в умовах невизначеності. *Європейський науковий журнал економічних та фінансових інновацій*. 2019. № 1 (3). С. 70–79.

19. Ivanova M., Smiesova V., Tkachenko A., Boichenko M., Arkhypenko T. 2021. Efficiency of the logistics chain as a factor of economic security of enterprises. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. №2(37). С. 151–160. <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v2i37.229950>

20. Landes O. Commercial Risk Management – Why Your Business Needs It. 2023. URL: <https://www.landesblosch.com/blog/commercial-risk-management-why-your-business-needs-it/>

21. Levchenko N.M., Ivanova M.I. Methodological aspects for management of compliance risks of companies. *Економічний вісник ДВНЗ УДХТУ*. 2020. № 1(11). С. 102–112.

22. Kutsenko D.M. Orienteers of strategic management of financial and economic security of enterprises: interests, challenges, risks. *Вісник Черкаського університету. Економічні науки*. 2019. № 2. С. 50–58.

23. Ovcharenko O., Smiesova V., Ivanova M., Kovtun N., Zolotukhina L. Economic security management at the meso-level: methodological and legal approach.

Regional Science Inquiry, 2021. *XIII(1)*. 201–216. Available at: <https://ideas.repec.org/a/hrs/journal/vxiii/y2021/i1p201-216.html>

24. Tiutchenko S., Ivanova M., Smiesova V., Tryfonova O., Shvets V., Dudnyk A. 2024. Economic security and enterprise management in the conditions of an environmental economy as a basis for sustainable development. *International Journal of Environmental Technology and Management*. Special Issue: Innovative Environmental Technologies and Management. 2024. Vol. 27, No. 1–2, pp 110–128. <https://doi.org/10.1504/IJETM.2024.135566>

Інтернет-джерела

25. COSO ERM – Enterprise Risk Management Framework. URL: <https://www.pwc.com/us/en/services/consulting/cybersecurity-risk-regulatory/coso-erm-framework.html> (опис COSO ERM як концептуальної основи корпоративного управління ризиками).

26. Key Global Risks for Businesses. URL: <https://www.dnb.com/perspectives/finance-credit-risk/quarterly-global-business-risk-report.html> (звіт про глобальні бізнес-ризики від DnB).

27. Risk management – Principles and guidelines. ISO 31000:2009. URL: <https://pecb.com/whitepaper/iso-31000-risk-management--principles-and-guidelines> (міжнародний стандарт із загальними принципами управління ризиками).

28. .OECD (RMID-ASEAN). Commercial Risks Over the Project Life Cycle. URL: <https://rmid-oecd.asean.org/project-risks-mitigation/project-risks/commercial-risks-over-the-project-life-cycle/> (зміна комерційних ризиків протягом життєвого циклу проєктів).

29. Visure. Найповніший посібник з управління вимогами та ALM. <https://is.gd/J5EmP7>

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Ризик-менеджмент»
освітньо-професійної програми підготовки магістрів
«Управління проєктами»
спеціальності 073 Менеджмент

Розробник: Марина Іллівна Іванова

В редакції автора

Підготовлено до друку
у Національному технічному університеті
«Дніпровська політехніка».
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842 Від 11.06.2004
49005, м. Дніпро, просп. Д. Яворницького, 19